gemeente roerdalen

Raadsvoorstel

Onderwerp:	Rekenkamer Roerdalen
Indiener agendapunt:	Raadspresidium
Portefeuillehouder:	mr. M.D. de Boer-Beerta
Contactpersoon:	Rob Notermans, griffier
Gevraagd besluit:	• de Verordening rekenkamercommissie Maasgouw-Roerdalen 2015 in te trekken; • de Verordening gemeentelijke rekenkamer Roerdalen 2023 vast te stellen; • De raadsleden P. Joris en F. Peeters te benoemen als kwartier-makers van de rekenkamer Roerdalen; • De raadsleden P. Joris en F. Peeters te benoemen als leden van de klankbordgroep rekenkamer Roerdalen.
Bijlage(n):	• Wetsartikelen Gemeentewet inzake rekenkamer; • VNG Model Verordening gemeentelijke rekenkamer; • Verordening rekenkamercommissie Maasgouw-Roerdalen 2015; • Verordening gemeentelijke rekenkamer Roerdalen 2023.

Aanleiding

Eind vorig jaar heeft de Eerste Kamer ingestemd met de Wet versterking decentrale rekenkamers. Het wetvoorstel betekent afschaffing van de mogelijkheid om te kiezen voor een rekenkamerfunctie. Alle gemeenten dienen een onafhankelijke rekenkamer, dus zonder raadsleden, in te stellen. Het wetsvoorstel voorziet daarmee in een meer formele institutionele inbedding van de lokale rekenkamer en het vergoten van de onafhankelijkheid van de rekenkamer.
Verder is sprake van uitbreiding van de onderzoeksbevoegdheden van de rekenkamer. Zo kan de onderzoeksbevoegdheid zich uitstrekken tot privaatrechtelijke rechtspersonen waarmee de gemeente contracten sluit, zoals op het gebied van het sociale domein. Dat geldt ook voor onderzoek naar privaatrechtelijke rechtspersonen waaraan de gemeente subsidie, garantie en/of lening heeft verstrekt. Daarnaast voorziet het wetsvoorstel in aanscherping van de bestaande regeling voor de onderzoeksbevoegdheden bij samenwerking tussen bestuurslagen in privaatrechtelijke rechtspersonen.
Tot slot wordt er in artikel 185 van de Gemeentewet een verduidelijking doorgevoerd van de regels over de wijze waarop rekenkamers bij de vaststelling van hun rapportages omgaan met openbaarheid en vertrouwelijkheid van gegevens.

Het vorenstaande betekent dat de huidige gezamenlijke rekenkamercommissie Maasgouw-Roerdalen, bestaande uit externe leden en interne leden (raadsleden), in de nieuwe constellatie niet meer is toegestaan.

De wet is op 1 januari 2023 in werking getreden. Vanaf dat moment geldt er een overgangsperiode van 1 jaar waarbinnen de gemeenteraad moet besluiten over de wijze waarop de nieuwe rekenkamer, conform de wettelijke regelgeving, wordt ingericht. Uiterlijk op 1 januari 2024 moeten alle gemeenten beschikken over een onafhankelijke rekenkamer inclusief de benoeming van de (externe) leden.

Opzet en verordening gemeentelijke rekenkamer

De gemeenteraad heeft feitelijk de keuze tussen twee modellen, het instellen van een onafhankelijke rekenkamer voor de gemeente Roerdalen of het instellen van een gemeenschappelijke onafhankelijke rekenkamer.
Gelet op de positieve ervaringen met de gezamenlijke rekenkamercommissie Maasgouw-Roerdalen ligt de vorming van een gezamenlijke onafhankelijke rekenkamer Maasgouw-Roerdalen voor de hand. Echter dit is enkel mogelijk met toepassing van de Wet gemeenschappelijke regelingen, althans dat wordt wettelijk voorgeschreven. Dat houdt in dat er een Gemeenschappelijke Regeling Rekenkamer Maasgouw-Roerdalen moet worden opgericht. De schaalvoordelen van een dergelijke, relatief kleine, gezamenlijke rekenkamer wegen echter niet op tegen de extra ambtelijke en bestuurlijke werkzaamheden die voortvloeien uit een constructie met toepassing van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Gelet op het vorenstaande wordt uw raad voorgesteld om op grond van de Wet versterking decentrale rekenkamers te opteren voor een zelfstandige rekenkamer Roerdalen en als gevolg daarvan:
- *de Verordening rekenkamercommissie Maasgouw-Roerdalen 2015 in te trekken;*
- *de Verordening gemeentelijke rekenkamer Roerdalen 2023 vast te stellen.*

Op basis van de positieve ervaringen van de samenwerking in de rekenkamercommissie Maasgouw-Roerdalen adviseren de interne leden, de heren Joris en Peeters van Roerdalen en de heren Meerts en Zeegers van Maasgouw, de in te stellen zelfstandige rekenkamers van Maasgouw en Roerdalen om, waar mogelijk, de samenwerking te zoeken en te benutten. Het is echter vanuit de verantwoordelijkheid van de zelfstandige rekenkamers om die samenwerking vorm en inhoud te geven.

Personele samenstelling rekenkamer

De wet schrijft niet voor hoe groot de personele samenstelling van de rekenkamer moet zijn.
Er kan gekozen worden voor een eenhoofdige rekenkamer of een rekenkamer bestaande uit meerdere leden. Een rekenkamer bestaande uit een lid, tevens voorzitter, geeft meer budgettaire ruimte voor rekenkameronderzoek maar is in de samenstelling natuurlijk wel kwetsbaarder.
Bij rekenkamers met meer dan één lid benoemt de raad één van hen tot voorzitter. Verder functioneren deze kamers in de regel volgens het collegiale principe, waarbij besluiten gezamenlijk worden genomen. Dat collegiale principe brengt balans in de besluiten van de rekenkamer en minimaliseert risico's van eventuele persoonlijke voorkeuren. Rekenkamers met meerdere leden met verschillende benoemingsmomenten hebben tevens als voordeel dat de continuïteit beter is gewaarborgd.
In de bijgevoegde vast te stellen Verordening gemeentelijke rekenkamer Roerdalen 2023 is ervoor gekozen om de personele samenstelling van de rekenkamer te bepalen op 3 leden.

Na besluitvorming in uw raad over de instelling van de rekenkamer Roerdalen, wordt het proces opgestart om externe leden, waaronder de voorzitter, van de rekenkamer te werven. Dat proces begint met het opstellen van een of meerdere profielen van de gezochte functionaris(sen).
Vervolgens vindt, met inachtneming van de opgestelde profielen, een wervingstraject plaats. Dit leidt tot een raadsvoorstel waarin de geselecteerde personen voor benoeming door de raad worden voorgedragen.
Voorgesteld wordt om de huidige interne leden, die namens de gemeente Roerdalen zijn afgevaardigd in de rekenkamercommissie Maasgouw-Roerdalen, de raadsleden P. Joris en F. Peeters te benoemen als kwartiermakers van de in te stellen rekenkamer Roerdalen. De kwartiermakers

worden ondersteund door de afdeling HRM/MER en de griffier. De intentie is om hierin als Maasgouw en Roerdalen, voor zover mogelijk, gezamenlijk op te trekken, uiteraard met gescheiden besluitvormingstrajecten. D.w.z. samen op zoek naar de leden en liefst dezelfde leden benoemen. Omdat het wel twee aparte rekenkamers worden en blijven, worden wel twee besluitvormingstrajecten gevolgd. Voordeel: de procedure voor het vullen van de vacatures kan gezamenlijk worden uitgevoerd, de rekenkamers kunnen gemakkelijk gezamenlijk onderzoek doen (handig vanwege de samenwerking in GR SC MER). Nadeel: de leden moeten omgevingsbewustzijn in twee verschillende gemeenten laten zien.

- *De raadsleden P. Joris en F. Peeters te benoemen als kwartiermakers van de rekenkamer Roerdalen.*

Klankbordgroep rekenkamer

Voor wat betreft de Verordening rekenkamer Roerdalen 2023 wordt in belangrijke mate het VNG-model gevolgd, rekening houdend met de lokale bestuurscultuur. Dat betekent onder andere dat wordt voorgesteld om een zogenaamde klankbordgroep (ook wel begeleidingscommissie genoemd) in te stellen. Een klankbordgroep bestaande uit 2 leden De klankbordgroep zal als gespreks- en sparringpartner fungeren voor de rekenkamer. Periodiek en/of op verzoek van een van beide partijen kan informatie-uitwisseling plaatsvinden, waarbij de onafhankelijkheid van de rekenkamer voorop staat. Gelet op het vorenstaande ligt het in de reden om de hiervoor benoemde kwartiermakers eveneens voor te dragen voor te dragen voor benoeming in de klankbordgroep.

- *De raadsleden P. Joris en F. Peeters te benoemen als leden van de klankbordgroep rekenkamer Roerdalen.*

Ondersteuning rekenkamer

De ambtelijke ondersteuning van de rekenkamercommissie Maasgouw-Roerdalen wordt tot op heden verzorgd door de griffiers van beide gemeenten. Deze ondersteuning bestond enkel uit het voeren van het secretariaat van de rekenkamercommissie. Gelet op de wettelijke richtlijnen rijst de vraag of dat zo blijft.
Voor ambtelijke ondersteuning van rekenkamers gelden wettelijke regels. Op grond van artikel 81j van de Gemeentewet besluit het college, op voordracht van de voorzitter of het enige lid van de rekenkamer, tot het aangaan van arbeidsovereenkomsten met zoveel ambtenaren van de rekenkamer als nodig zijn voor een goede uitoefening van haar werkzaamheden. De ambtenaren die werkzaamheden verrichten voor de rekenkamer, verrichten niet tevens werkzaamheden voor een ander orgaan van de gemeente, met uitzondering van de op de griffie werkzame ambtenaren.
Als ondersteuners op de griffie werken of gaan werken worden zij ex artikel 107^{e}, tweede lid, benoemd door de gemeenteraad.

Het is zaak om, nadat de externe leden van de rekenkamer zijn benoemd, in de dialoog tussen rekenkamer en gemeenteraad/college van burgemeester en wethouders, de vorm en inhoud van de ambtelijke ondersteuning te bepalen. Afhankelijk daarvan zal de personele invulling, door het college van burgemeester en wethouders (artikel 81j, tweede lid) of de gemeenteraad (artikel 107^{e}, tweede lid), moeten worden geregeld.
Met andere woorden het vraagstuk hoe vorm en inhoud te geven aan de ambtelijke ondersteuning van de rekenkamer zal op een later moment worden bepaald. De mogelijkheid om een lid tevens secretaris te laten zijn wordt ook onderzocht.

Bevoegdheid

De bevoegdheid tot het instellen van een gemeentelijke rekenkamer vloeit voort uit het bepaalde in artikel 81a tot en met 81k van de Gemeentewet, terwijl de bevoegdheden van de rekenkamer voort vloeien uit artikel 182 tot en met 185a van de Gemeentewet.

Reden besluit

Het besluit geeft invulling aan wettelijke verplichting van gemeenten om een zelfstandige of gemeenschappelijke rekenkamer, als verwoord in artikel 81a tot en met 81o resp. 81m tot en met 81o van de Gemeentewet, in te stellen.

Middelen

Waar het gaat om de benodigde middelen om te komen tot een operationele rekenkamercommissie bestaan de kosten in belangrijke mate uit het wervingstraject van de externe leden, waaronder de voorzitter. Deze incidentele kosten worden gedekt uit het beschikbaar gestelde budget voor de rekenkamerfunctie in 2023.
In hoeverre het structureel beschikbaar gestelde budget van € 20.000,- al dan niet toereikend is om op de middellange en lange termijn de operationele kosten van in te stellen rekenkamer te dekken, zal moeten blijken. Een belangrijk aspect daarbij is welke kostenposten aan de rekenkamer zijn toe te rekenen. Vooralsnog wordt vastgehouden aan een budget van € 20.000,- per jaar.

Planning en uitvoering

Besluitvorming voor het zomerreces 2023 over de in te stellen rekenkamer en de vaststelling van de verordening van de rekenkamer moet leiden tot besluitvorming over de bemensing van de rekenkamer uiterlijk eind 2023.

Evaluatie

Het is voor de interne effectiviteit van de rekenkamer belangrijk, dat zij elk onderzoek, kort na de publicatie, evalueert op inhoud en proces. Doel van zo'n evaluatie is het achterhalen van verbeterpunten en succesvolle werkwijzen. De uitkomsten van (zelf)evaluatie worden idealiter vastgelegd in een evaluatienotitie.
Het wordt aanbevolen om periodiek, bijvoorbeeld tweejaarlijks, aan de gemeenteraad verslag te doen van het functioneren van de rekenkamer. De uitkomsten van een (zelf)evaluatie kunnen daar onderdeel van maken.

Communicatie en participatie

De vastgestelde verordening zal worden gepubliceerd via de gebruikelijke kanalen.

Gevraagd besluit

- de Verordening rekenkamercommissie Maasgouw-Roerdalen 2015 in te trekken;
- de Verordening gemeentelijke rekenkamer Roerdalen 2023 vast te stellen;

- De raadsleden P. Joris en F. Peeters te benoemen als kwartiermakers van de rekenkamer Roerdalen.
- De raadsleden P. Joris en F. Peeters te benoemen als leden van de klankbordgroep rekenkamer Roerdalen.

Sint Odiliënberg, 15 mei 2023

Raadspresidium gemeente Roerdalen,

De griffier,

R.J.J. Notermans

De plv. voorzitter,

Ir. W. Van Pol